

І. О. Гладій,
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування,
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9845-9706>
І. Г. Крупельницька,
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування,
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9102-1928>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.19.147

НЕФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ: ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ТА СОЦІАЛЬНИХ ПОКАЗНИКІВ У СИСТЕМУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

I. Hladii,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation,
Vinnytsia Institute of Trade and Economics of State University of Trade and Economics
I. Krupelnyska,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation,
Vinnytsia Institute of Trade and Economics of State University of Trade and Economics

NON-CURRENT ASSETS OF THE ENTERPRISE: PROBLEMS OF ACCOUNTING ORGANIZATION

У статті досліджується актуальність ведення нефінансової (ESG) звітності для українських підприємств в умовах воєнного стану та на шляху інтеграції до європейського ринку. Проаналізовано еволюцію нормативної бази, зокрема Директиви ЄС CSRD, та її вплив на вимоги до прозорості бізнесу. Особливу увагу приділено інтеграції екологічних і соціальних показників у систему бухгалтерського обліку. Висвітлено проблеми, пов'язані з відсутністю єдиного уніфікованого національного стандарту, що ускладнює підготовку звітності. Запропоновано комплексний підхід до обліку, що включає використання спеціальних субрахунків та розробку внутрішніх методик для систематизації даних. Наголошено, що облік витрат на усунення екологічних збитків, спричинених війною, та фінансування програм соціальної підтримки (допомога ВПО, ветеранам, підтримка ЗСУ) є ключовими аспектами нефінансової звітності. Таким чином, доведено, що системна інтеграція ESG-показників підвищує прозорість бізнесу та сприяє залученню міжнародних інвестицій для повоєнного відновлення України.

The article analyzes the increasing relevance of non-financial (ESG) reporting for Ukrainian enterprises, a trend driven by the current state of war and the country's aspiration for European integration. The study highlights a shift in focus from traditional financial reporting to a more

comprehensive approach that includes a business's environmental, social, and governance aspects. The authors examine the new EU directive, CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), effective since 2023, which requires large European companies to provide extensive non-financial reports. This directive poses both a challenge and an opportunity for Ukrainian businesses, as adapting to its requirements is essential for integrating into the European market. The research acknowledges a significant gap in the national legislative framework: while Ukrainian law allows for non-financial reporting, it lacks a unified national standard for its structure and content, which limits its practical value and comparability. To address these issues, the article proposes a comprehensive approach to integrating non-financial indicators into the accounting system. The study emphasizes the critical importance of transparently accounting for costs related to war-related environmental damage-such as land restoration and cleanup of hazardous waste-as well as expenses for social support programs. This includes providing assistance to internally displaced persons (IDPs) and veterans, funding humanitarian projects, and offering financial support to the Armed Forces of Ukraine (ZSU). The authors suggest that a systematic approach involves using special sub-accounts to track these specific costs and developing internal standards and methodologies for collecting, classifying, and verifying data on environmental and social activities. These internal policies should include data collection methods, accounting procedures, and forms for internal and external reporting. By harmonizing their practices with international standards like GRI and SASB, Ukrainian companies can enhance their communication with global partners, donors, and investors. Ultimately, integrating ESG metrics improves business transparency, demonstrates a company's contribution to national resilience, and helps attract crucial foreign direct investment for post-war reconstruction.

Ключові слова: нефінансова звітність, ESG-звітність, соціальні показники, екологічні показники, бухгалтерський облік, CSRD.

Key words: Non-financial reporting, ESG reporting, social indicators, environmental indicators, accounting, CSRD.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Господарювання українських підприємств в умовах воєнного стану характеризується посиленням вимог до прозорості та відповідальності бізнесу перед суспільством. Так, якщо раніше основним джерелом інформації для користувачів виступала фінансова звітність, то нині зростає значення нефінансової (ESG-звітності), яка висвітлює екологічні, соціальні та управлінські аспекти діяльності підприємств. Європейська директива CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) [1], що набула чинності з 2023 р., зобов'язала великі підприємства ЄС звітувати за розширеною формою нефінансової звітності з 2024 року. Це створило нові виклики та можливості для українського бізнесу, адже адаптація до вимог ЄС стає актуальною вимогою для інтеграції у європейський ринок. Саме впровадження CSRD у країнах ЄС та адаптація її вимог в Україні робить інтеграцію нефінансових показників у бухгалтерський облік актуальною вимогою для українських підприємств.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Роль ESG-показників у корпоративному управлінні досліджується як у міжнародній, так і в українській на-

уковій практиці. Так, Лівовшко Т. у статті "Моніторинг за ESG-принципами та його вплив на конкурентоспроможність суб'єктів господарювання" наголошує на підвищенні усвідомлення важливості ESG-факторів для оцінки корпоративних ризиків, таких як екологічні, соціальні практики та корпоративне управління [2]. Автор підкреслює, що ці фактори можуть суттєво впливати на вартість підприємства, його конентоспроможність та стратегію розвитку в довгостроковій перспективі.

У статті "Корпоративна звітність про соціальну відповідальність в умовах воєнного стану" [3] визначено, що звітування про корпоративну соціальну відповідальність дає змогу продемонструвати, як бізнес впливає на природне навколишнє середовище, суспільство та який внесок здійснює у досягнення цілей сталого розвитку. Встановлено, що єдиного стандарту, керівництва чи рамок щодо підготовки і представлення корпоративної звітності про соціальну відповідальність не існує.

Національний інститут стратегічних досліджень у 2024 році оприлюднив працю "Корпоративна соціальна відповідальність під час війни та в повоєнному відновленні", де аналізується сутність корпоративної соціальної відповідальності та її важливість для забезпечення ефективності бізнесу в умовах воєнного стану [4]. Автори розглядають напрями соціально відповідальної

діяльності українських компаній під час повномасштабної війни, включаючи соціальну відповідальність перед працівниками, участь у охороні довкілля, залучення до громадського життя та соціальну відповідальність під час війни.

Автори Бондаренко Л. та Блават А. у статті "Інвестиції у сталий розвиток на принципах ESG в умовах воєнного стану в Україні" у статті розглядають питання інвестування у сталий розвиток України в умовах воєнного стану [5]. Досліджено, що основним маркером інвестування є відповідність діяльності компаній принципам стійкості та критеріям ESG.

Олійник О., Поліщук І. у статті "Облікове забезпечення формування показників ESG-звітності відповідно до інформаційних запитів користувачів: законодавче регулювання" авторами обгрунтовано, що найвищий рівень екологічної відповідальності виникає, якщо сума витрат на природоохоронні заходи перевищує розмір сплаченого екологічного податку [6]. Ними встановлено, що найвищий рівень екологічної відповідальності забезпечує рівень фінансування, що перевищує розмір оціненої шкоди довкіллю і дозволяє проводити заплановану екологічну політику та здійснювати природоохоронні заходи в повному обсязі відповідно до поточної потреби та проєкти на перспективу.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета дослідження полягає у теоретичному обгрунтуванні та практичному визначенні підходів до інтеграції екологічних і соціальних показників у систему бухгалтерського обліку підприємств України в умовах воєнного стану та гармонізації із сучасними європейськими вимогами звітності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Аналіз законодавчих активів свідчить, що регулювання нефінансової звітності в ЄС має довгу еволюцію. Першим кроком у цьому напрямку стала Директива 2014/95/ЄС (Non-Financial Reporting Directive, NFRD) [7], яка запровадила вимоги до розкриття нефінансової інформації для великих підприємств з понад 500 працівниками. В той же час, практика застосування NFRD виявила низку проблем, пов'язаних із неможливістю порівняння звітів, які, у підсумку, не забезпечували належного рівня прозорості для інвесторів та суспільства.

З метою подолання цих обмежень у 2022 р. Європейський Союз ухвалив нову директиву — CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), що набула чинності з 2023 року [1]. Цей документ значно розширив коло суб'єктів, які зобов'язані складати нефінансову звітність, а саме до декларантів було включено не тільки великі компанії та публічні акціонерні товариства, а й середні підприємства, що діють у ланцюгах постачання. На сьогодні звітність за CSRD має формуватися за єдиними Європейськими стандартами сталого розвитку (ESRS), які деталізують показники екологічного, соціального та управлінського характеру.

Україна поступово адаптує своє законодавство до європейських стандартів. Наразі базовим нормативним документом у сфері розкриття нефінансової інфор-

мації є Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [8], що передбачає можливість складання нефінансових звітів для великих підприємств, хоча без чітко визначеної обов'язковості. Також у національному законодавстві відсутній уніфікований підхід до структури та змісту нефінансової звітності, що обмежує її практичну цінність для користувачів.

Разом з тим, у рамках імплементації Угоди про асоціацію з ЄС [9] та європейського "зеленого курсу" (European Green Deal) [10], Україна взяла зобов'язання гармонізувати систему нефінансової звітності з вимогами CSRD. У 2023—2024 рр. Мінфін, НКЦПФР та інші регулятори почали напрацьовувати методичні рекомендації для підприємств щодо формування ESG-звітності [11, 12]. Передбачається, що з часом обов'язок оприлюднювати нефінансові звіти буде поширюватися на великі українські компанії, особливо ті, які співпрацюють із європейськими контрагентами.

В умовах війни особливу вагу мають соціальні аспекти звітності, зокрема забезпечення прав працівників, підтримка внутрішньо переміщених осіб, фінансування гуманітарних програм, а також прозоре висвітлення екологічних витрат та витрат на відновлення. Це формує основу для майбутньої інтеграції українських компаній у європейський ринок і сприяє залученню міжнародних інвестицій для повоєнної відбудови.

Також ключову роль у формуванні практики нефінансової звітності відіграють міжнародні стандарти GRI Standards (Global Reporting Initiative) [13], SASB Standards (Sustainability Accounting Standards Board) [14], <IR> Framework (Integrated Reporting Framework) [15]. Використання цих стандартів в Україні має подвійну цінність: з одного боку, воно сприяє гармонізації зі світовою практикою, а з іншого — дозволяє українським підприємствам ефективно комунікувати з міжнародними партнерами, донорами та інвесторами в умовах воєнного стану. Однією з найбільш вагомих складових нефінансової звітності виступають екологічні витрати підприємств, адже відображають рівень їхньої відповідальності за вплив на довкілля та здатність реалізовувати принципи сталого розвитку. У міжнародній практиці сформувалися різні підходи до їх обліку: за видами діяльності (очищення викидів, поводження з відходами, використання водних ресурсів), за центрами витрат або за напрямками екологічної політики підприємства. Найбільш поширеними є методики, розроблені в межах Environmental Management Accounting (EMA) [16], які пропонують поділ екологічних витрат на:

прямі (витрати на природоохоронні заходи, очищення викидів, утилізацію відходів, модернізацію обладнання);

непрямі (адміністративні витрати, моніторинг, аудит, розробка екологічних програм);

майбутні зобов'язання (резерви на відновлення довкілля, рекультивацию земель).

В Україні, облік екологічних витрат здійснюється відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку НП(С)БО та ПКУ, з урахуванням окремих міжнародних підходів. Системного стандарту з екологічного обліку наразі немає, але підприємства

Таблиця 1. Екологічні витрати підприємств та рахунки їх обліку

Екологічні витрати	Приклади	Рахунки обліку	Примітки
Поточні витрати	плата за викиди, скиди, утилізацію відходів; екологічний аудит; лабораторні аналізи	23, 91- 94	Залежно від напрямку діяльності
Капітальні витрати (екологічні інвестиції)	будівництво очисних споруд; встановлення фільтрів; перехід на енергоощадне обладнання	10, 15	Формують довгострокові активи
Екологічний податок	плата за викиди в атмосферу, за розміщення відходів	92, 64	Регулюється розд. VIII Податкового кодексу
Резерви та забезпечення	рекультивация земель; ліквідація відходів; зняття з експлуатації небезпечних об'єктів	47	Створюються за П(С)БО 11 «Зобов'язання»
Витрати на усунення військових екологічних збитків	відновлення земель, забруднених вибухами; очищення територій від небезпечних відходів; ремонт пошкоджених очисних систем	91, 92, 15 (капітальні роботи)	Єдина методика відсутня, витрати класифікуються індивідуально
Соціально-екологічні витрати	програми екологічної безпеки для персоналу; інвестиції у відновлювану енергетику	92, 93, позабалансовий облік	Часто відображаються у складі нефінансової звітності

Джерело: узагальнено на основі [17].

відображають витрати через окремі статті витрат, резерви та спеціальні фонди (табл. 1).

Отже, екологічні витрати інтегруються у загальну систему бухгалтерського обліку, але вони не виділені як окремий об'єкт обліку, що знижує прозорість та ускладнює підготовку нефінансової (ESG) звітності.

Війна поставила перед бізнесом нові виклики, пов'язані із впровадженням програм соціальної підтримки, які включають допомогу внутрішньо переміщеним особам (житло, працевлаштування, перекваліфікація), створення робочих місць для ветеранів та членів сімей військовослужбовців, а також психологічну підтримку

персоналу. В той же час, підприємства фінансують гуманітарні проекти, закупівлю медичного обладнання, підтримку ЗСУ. Значна частина бізнесу інтегрувала волонтерство у свою діяльність: працівники долучаються до зборів коштів, допомоги армії, організації евакуації населення. Такі практики стали невід'ємною складовою нефінансової звітності, адже демонструють внесок компаній у стійкість держави та суспільства (табл. 2).

Інтеграція нефінансових показників у систему бухгалтерського обліку українських підприємств передбачає комплексний підхід до збору, класифікації та обліку даних про екологічні, соціальні та управлінські ас-

Таблиця 2. Соціальні витрати підприємств та рахунки їх обліку

Соціальні витрати	Приклади	Рахунки обліку	Примітки
Поточні соціальні витрати	премії, компенсації, медичне обслуговування, навчання, психологічна підтримка	92, 93, 66	Відображаються безпосередньо у складі витрат діяльності
Підтримка внутрішньо переміщених осіб та ветеранів	житло, працевлаштування, перекваліфікація, соціальна допомога	949	Може частково фінансуватися через резерви або благодійні фонди
Корпоративна благодійність	гуманітарна допомога, медичне обладнання, фінансова підтримка ЗСУ	949	Часто не впливає на операційний прибуток на пряму, але включається у нефінансову звітність
Волонтерські програми	участь працівників у зборі коштів, гуманітарні акції, ремонт інфраструктури	949, позабалансовий облік (для нефінансової звітності)	Витрати відображаються для показу соціальної відповідальності, можуть бути частково поза балансом
Резерви для майбутніх соціальних зобов'язань	компенсації працівникам у кризових ситуаціях, фінансування програм підтримки ветеранів	47	Створюються за П(С)БО 11 «Зобов'язання» та списуються при фактичному здійсненні витрат

Джерело: узагальнено на основі [17].

пекти діяльності. Основними джерелами для отримання даних про нефінансові показники виступають облікові документи (рахунки, накладні, акти виконаних робіт), звіти підрозділів (екологія, HR, соціальні проекти, волонтерські програми), додаткові інструменти збору даних (електронні системи, форми контролю, опитування персоналу тощо).

Для ефективної інтеграції використовуються субрахунки для окремих видів витрат, що дозволяє виділити екологічні витрати на природоохоронні заходи та військові екологічні збитки, соціальні витрати на оплату праці, медичне обслуговування, підтримку переселенців та ветеранів, а також витрати на допомогу ЗСУ, включаючи грошову та матеріальну підтримку.

Розробка внутрішніх стандартів і методик обліку дає змогу систематизувати процеси збору та перевірки даних, забезпечити контроль достовірності та підвищити прозорість звітності. Через відсутність єдиного національного стандарту обліку нефінансових показників українські підприємства розробляють власні внутрішні політики та стандарти. Вони включають методи збору та верифікації даних, процедури обліку екологічних витрат і соціальної підтримки, форми внутрішньої та зовнішньої нефінансової звітності, внутрішній аудит та контроль достовірності даних. Такі стандарти дозволяють підприємствам системно інтегрувати ESG-показники в облікові процеси та підвищувати прозорість у воєнний час.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Отже, дослідження показало, що в умовах воєнного стану та євроінтеграційних процесів в Україні суттєво зростає роль нефінансової (ESG) звітності, оскільки її впровадження забезпечує прозорість діяльності підприємств, формує довіру суспільства та інвесторів, а також відповідає вимогам сучасного міжнародного бізнес-середовища. Аналіз європейської практики довів, що ключовим нормативним орієнтиром для українських підприємств є Директива CSRD, яка встановлює підвищені вимоги до структури та змісту нефінансової звітності. Гармонізація національного законодавства з європейськими стандартами є необхідною умовою для інтеграції українських компаній у спільний ринок ЄС. Нами обґрунтовано, що інтеграція екологічних і соціальних показників у систему бухгалтерського обліку потребує комплексного підходу, який включає використання спеціальних субрахунків, розробку внутрішніх методик і політик, удосконалення процесів збору та верифікації даних. Особливого значення набуває відображення витрат, пов'язаних з усуненням екологічних збитків війни та реалізацією програм соціальної підтримки.

Таким чином, системна інтеграція ESG-показників у бухгалтерський облік сприяє підвищенню прозорості бізнесу, полегшує комунікацію з міжнародними партнерами та донорами і створює сприятливі умови для залучення інвестицій у повоєнне відновлення України. Перспективами подальших наукових досліджень є розробка національних стандартів нефінансової звітності та адаптація міжнародних практик GRI,

SASB і <IR> Framework до українського економічного середовища.

Література:

1. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. Official Journal of the European Union. 2022. L 322. P. 15—62. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>.
2. Лівощко Т. Моніторинг за ESG-принципами та його вплив на конкурентоспроможність суб'єктів господарювання. Вісник Хмельницького національного університету. 2022. № 5, Том 1. DOI: 10.31891/2307-5740-2022-310-5(1)-26
3. Фоміна О. Корпоративна звітність про соціальну відповідальність в умовах воєнного стану. Scientia Fructuosa. 2023. № 2. URL: <https://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/1840>.
4. Корпоративна соціальна відповідальність під час війни та в повоєнному відновленні. <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/korporativna-sotsialna-vidpovidalnist-pid-chas-viyny-ta-v>
5. Бондаренко Л., Блават А. Інвестиції у сталий розвиток на принципах ESG в умовах воєнного стану в Україні. Економіка та суспільство. 2024. Випуск 59. С. 48—55. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-59-48
6. Олійник, О. Поліщук, І. Облікове забезпечення формування показників esg-звітності відповідно до інформаційних запитів користувачів: законодавче регулювання. Економіка та суспільство. 2024. Вип. 65 doi: 10.32782/2524-0072/2024-65-13.
7. Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups. Official Journal of the European Union. 2014. L 330. P. 1—9. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/95/oj>.
8. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
9. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 27.06.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
10. European Commission. The European Green Deal. Brussels, 2019. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019DC0640>.
11. Міністерство фінансів України. Методичні рекомендації щодо складання нефінансової (ESG) звітності. Проєкт документа, 2023. URL: <https://mof.gov.ua>.
12. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР). ESG-звітність: роз'яснення та пропозиції щодо імплементації. Київ, 2024. URL: <https://www.nssmc.gov.ua>.
13. Global Reporting Initiative. GRI Standards. Amsterdam, 2021. URL: <https://www.globalreporting.org/standards> (дата звернення: 25.09.2025).

14. Sustainability Accounting Standards Board. SASB Standards. San Francisco, 2018. URL: <https://www.sasb.org/standards> (дата звернення: 25.09.2025).

15. International Integrated Reporting Council. International <IR> Framework. London, 2021. URL: <https://integratedreporting.org/resource/international-ir-framework> (дата звернення: 25.09.2025).

16. United Nations Division for Sustainable Development. Environmental Management Accounting: Procedures and Principles. New York: United Nations, 2001. 88 p.

17. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 (із змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

References:

1. Official Journal of the European Union (2022), "Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting", available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj> (Accessed 25 Sept 2025).

2. Livoshko, T. (2022), "Monitoring according to ESG principles and its impact on the competitiveness of business entities", *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu*, vol. 5, no. 1. DOI: 10.31891/2307-5740-2022-310-5(1)-26

3. Fomina, O. (2023), "Corporate social responsibility reporting under martial law", *Scientia Fructuosa*, vol. 2, available at: <https://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/1840> (Accessed 25 Sept 2025).

4 Koval', O.P. (2024), "Corporate social responsibility during the war and in post-war reconstruction", available at: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/korporatyvna-sotsialna-vidpovidalnist-pid-chas-viyny-ta-v> (Accessed 25 Sept 2025).

5. Bondarenko, L. and Blavt, A. (2024), "Investments in sustainable development based on ESG principles under martial law in Ukraine", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 59, pp. 48—55. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-59-48

6. Oliynyk, O. and Polischuk, I. (2024), "Accounting support for the formation of ESG reporting indicators in accordance with user information requests: legislative regulation", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 65 doi: 10.32782/2524-0072/2024-65-13.

7. The European Commission (2014), "Directive 2014/95/EU "Of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34 /EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups", available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/95/oj> (Accessed 25 Sept 2025).

8. Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (Accessed 25 Sept 2025).

9. Verkhovna Rada of Ukraine (2014), "Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (Accessed 25 Sept 2025).

10. European Commission (2019), "The European Green Deal", available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52019DC0640> (Accessed 25 Sept 2025).

11. Ministry of Finance of Ukraine (2023), "Methodological recommendations for the preparation of non-financial (ESG) reporting. Draft document", available at: <https://mof.gov.ua> (Accessed 25 Sept 2025).

12. NSSMC (2024), "ESG reporting: clarifications and proposals for implementation", available at: <https://www.nssmc.gov.ua> (Accessed 25 Sept 2025).

13. Global Reporting Initiative (2021), "GRI Standards", available at: <https://www.globalreporting.org/standards> (Accessed 25 Sept 2025).

14. Sustainability Accounting Standards Board (2018), "SASB Standards", available at: <https://www.sasb.org/standards> (Accessed 25 Sept 2025).

15. International Integrated Reporting (2021), "Council. International <IR> Framework", available at: <https://integratedreporting.org/resource/international-ir-framework> (Accessed 25 Sept 2025).

16. United Nations Division for Sustainable Development (2001), *Environmental Management Accounting: Procedures and Principles*, United Nations, New York, USA.

17. Ministry of Finance of Ukraine (1999), Order "Instructions on the application of the Chart of Accounts for accounting of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (Accessed 25 Sept 2025).

Стаття надійшла до редакції 25.09.2025 р.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663